

Les incògnites continuen obertes

Les eleccions del passat 25 d'octubre a Euskadi han servit per fer un retrat polític més real de la societat basca. Però siguin quines siguin les conclusions dels diferents partits, caldrà que totes les tendències polítiques cerquin un espai comú de convivència.

L'escenari polític basc presenta la "fotografia més real", com deia Arnaldo Otegi, d'Euskal Herritarrok (EH), després de les eleccions del passat 25 d'octubre, quan les urnes van parlar en veu alta, com mai no ho havien fet abans. Van superar totes les cotes de participació en la història recent: el 70,63%, i van mostrar de manera ben aclaridora la realitat social i política d'un país molt plural i amb un vot molt fragmentat. La configuració del nou Parlament basc, amb una redistribució dels escons d'acord amb la llei d'Hondt, ofereix tanmateix una visió una mica distorsionada de la situació en les institucions més pròximes als ciutadans, com ara els ajuntaments bascos. En el Parlament basc es manté de manera immutable des de 1984 la correlació de forces entre nacionalistes bascos i espanyolistes, amb una relació de 41 a 34 escons a favor dels primers. En aquestes eleccions, les formacions polítiques que defensen la bandera de la Declaració de Lizarrar van obtenir 750.000 vots, mentre que PP, PSOE i UA n'obtingueren 475.000. En aquest sentit, les dades posen de manifest la necessitat de reconèixer la complexitat de la societat basca si es pretén avançar en el debat sobre la possible modificació dels instruments jurídics i polítics de què

s'ha dotat en els darrers vint anys. El mapa de la distribució del vot en l'àmbit local del País Basc mostra un color majoritàriament definit cap a l'opció nacionalista basca: en 222 municipis, dels 250 que

tendència majoritària del nacionalisme basc en els municipis no hauria d'amagar la vertadera dimensió dels resultats del 25-O: una vegada més es demostra que una part molt important de la societat

ARXIU / EFE

basca viu en funció d'altres horitzons diferents als nacionalistes. Així doncs, no es pot menysprear el fet que el PP haja esdevingut la segona força política del País Basc, amb una pujada de més de 100.000 vots en relació amb les eleccions de 1994, i de més de 19.000 vots respecte a les eleccions generals de 1996.

La valoració de l'increment de vot al Partit Popular en relació amb anteriors convocatòries —tenint en compte la campanya d'ETA contra

regidors del PP dels darrers anys— no ens pot fer perdre la perspectiva de la dimensió política i social dels resultats d'aquest partit.

Llevat d'IU i d'UA, totes les formacions polítiques han obtingut un increment de vots. A banda dels resultats del PP, destaquen els 60.000 vots guanyats per EH i els 40.000 del PNB. Els socialistes n'han perdut 80.000 respecte a les generals del 96, i això ha generat un intens debat dins del partit sobre la necessitat de redefinir la seua estratègia. Les eleccions de 1996 són un referent indispensable per analitzar aquesta convocatòria, tot i el seu caràcter diferenciat.

Arnaldo Otegi, cap de llista d'Euskal Herritarrok per Guipúscoa, durant el miting final de la formació abertzale el dia 23 a Barakaldo. EH ha estat la principal beneficiària de la Declaració de Lizarrar i tindrà, a partir d'ara, un paper clau en la vida del nou Parlament basc.

hi ha en total, el color predominant és nacionalista. El projecte polític derivat de la Declaració de Lizarrar s'imposa. Una dada que ja ha provocat que molts hagen hagut de fer un exercici de deducció aritmètica amb l'horitzó fixat a les eleccions municipals del juny de 1999.

En aquest nou context d'absència d'accions armades d'ETA, amb una formació política com EH que aconsegueix uns resultats històrics, el mapa local pot variar significativament l'estiu vinent. Molts ajuntaments podran canviar de signe si continua el context polític sorgit el 16 de setembre —data de l'anunci de la treva—. Però aquesta

Apunts de campanya

El resultat de les eleccions basques, l'han sotmès a una distorsió interessada només comparable a la manipulació de continguts que es va viure durant la campanya electoral en què els sectors polítics i mediàtics estatalistes van sotmetre a setge el nacionalisme utilitzant mètodes d'escàs crèdit democràtic. El que ha estat un clar fracàs electoral i moral de l'espanyolisme s'està venent com una derrota del nacionalisme. De res no serveix la constatació empírica que el conjunt de partits d'obediència estatal no ha aconseguit ni un sol escó més dels que tenia.

Però per escampar la intoxicació, el millor és posar les xifres damunt la taula. Van ser els partits espanyolistes els que van voler convertir unes eleccions autonòmiques en una mena de plebiscit sobre la viabilitat o no del camí de l'autodeterminació que suposadament havien emprès les forces polítiques i socials signants de la Declaració de Lizarra. Doncs el veredict de les urnes és inapel·lable: els partits de Lizarra sumen més de 750 mil vots, contra els no signants, que sumen 480 mil. També s'havia dit que calia aconseguir una participació equivalent a les eleccions generals per frenar els nacionalistes. Doncs resulta que amb una participació encara superior, els partits de Lizarra han crescut 60 mil vots respecte a les generals, mentre que els contraris n'han perdut

38 mil. Cadascú és lliure d'interpretar els resultats com vulgui, però que no pretenguin fer-nos combregar amb rodes de molí.

En clau catalana les eleccions basques no permeten comparacions simplistes però sí que ens aporten algun element pedagògic. En primer lloc, desfà el mite que un augment de participació perjudica les formacions nacionalistes. Si aquestes són capaces de reaccionar adequadament, també es veuen beneficiades per l'augment de participació. La segona lliçó és que quan l'esquerra té la temptació de sumar-se a la cursa de l'espanyolisme per fer disminuir l'abstenció, acaba beneficiant el PP. I en tercer lloc, qui llegeixi des del nacionalisme català les eleccions basques en clau de derrota, o en clau de lliçó per vacunar-se contra presumptes "radicalismes", a més de contribuir a tergiversar la realitat, només buscarà una coartada més a la seva renúncia.

Algunes de les coses que he sentit i he vist en aquesta campanya m'han recordat molt el setge totalitaritzant a que està sotmès el món nacionalista cultural i polític al País Valencià. A Euskadi no els ha funcionat, però poden tenir la temptació de fer un assaig a Catalunya. No és moment doncs que ningú faci ara marxa enrere.

**Periodista (Bilbao)*

Leopoldo Barrera, Carlos Iturza i Carmelo Barrio, caps de llista del Partit Popular per Biscaia, Guipúscoa i Àlaba, respectivament. El PP ha capitalitzat millor que ningú l'oposició al debat originat per la signatura de Lizarra i la treva d'ETA.

Totes les formacions polítiques, sobretot les espanyoles, consideren aquests comicis com un referèndum que permetria desxifrar les claus de la situació política basca, un mes després que ETA decidira fer una treva indefinida i es provocara un intens debat sobre l'articulació jurídic-política, l'autodeterminació, la reforma de la Constitució, etc. Era previsible una alta concurrència a les urnes, i que, com ha succeït en anteriors eleccions generals, aquesta provocara un ascens de les formacions espanyoles, que aquests partits interpretaven com una negativa de la societat basca a seguir la via del

"tren de Lizarra" i com una voluntat de continuar avançant dins de l'àmbit establert, la Constitució i l'Estatut. En el recompte d'escons, el "bloc" de Lizarra n'ha perdut quatre, però en el còmput dels vots, ha pujat més de 100.000 vots. Es podria dir que "les coses van com abans", que les formacions polítiques han vist quina és la foto fixa de la seua implantació i que ara han d'actuar en conseqüència per anar avançant en la resolució dels principals problemes que assetgen la societat basca. El procés de pau es perfila com la comesa més important a què s'enfronta la classe política, tant la basca com l'espanyola, en aquesta fi de segle. I pocs dubten a hores d'ara que aquesta comesa haurà de comptar amb la participació de totes les forces i sensibilitats polítiques sense excepció, encara que els resultats electorals d'alguns els porten —dins la seua eufòria continguda— a pensar que poden prescindir dels qui avui, aplicant la calculadora electoral, són minoria en el Parlament basc. Les eleccions han passat, però el gran pacte de futur en

el País Basc encara ha d'arribar; i en aquest procés haurà de ser la responsabilitat i no la deducció aritmètica qui dirigirà els designis de la construcció d'una futura Euskal Herria, integradora i habitable per a tots. Al marge del color del nou govern, el procés polític obert en el País Basc necessita construir uns fonaments sòlids que ajuden a superar episodis del passat recent i, alhora, que permeten conformar un marc de consens ampli.

La societat basca té dues llengües, dues cultures i dos referents polítics de futur —tres, si hi afegim el territori d'Euskadi Nord—: Ermua i Lizarra. El projecte d'Espanya i el projecte d'Euskal Herria conciten adhesions equivalents que obliguen una vegada més a buscar els punts intermedis, a bastir ponts, aprenent dels errors del passat. Ermua i Lizarra avui es donen l'esquena, però el futur pròxim haurà de parlar un llenguatge que incorpore matisos dels uns i dels altres. Així ho mostren els resultats.

Iñaki Gorostidi (Sant Sebastià)